

Povzetek javne razprave o aktualnih vprašanih teorije in prakse alternativnega reševanja sporov (ARS)

Evropska pravna fakulteta, Cankarjevo nabrežje 11, Ljubljana

Sreda, 4.11.2015, 13:00 – 15:00

Udeleženci okrogle mize: prof. dr. Oliver C. Ruppel, prof. dr. Peter Jambrek, podpredsednica Društva mediatorjev Slovenije Gordana Ristin, direktorica Inštituta za mediacijo Concordia dr. Tanja Pia Metelko, predsednik Evropskega centra za reševanje sporov g. Aleš Zalar in ga. Katarina Kresal, ustanoviteljica Evropskega centra za reševanje sporov (moderatorka).

Letos teče že 14. leto, odkar se je v Sloveniji začela razvijati sodišču pridružena mediacija. Medtem ko se je, sociološko gledano, v nekaterih družbah sramotno pravdati, smo Slovenci znani po velikem številu tožb. Odgovornost za rešitev spora v veliki meri še vedno prepuščamo sodnikom in s tem tvegamo izgubo vpliva na razrešitev spora. V Sloveniji je mediacija najprej zaživela na sodiščih. Stališča sodnikov do mediacije so različna. Nekateri sodniki uporabo mediacije močno podpirajo, Višje sodišče v Ljubljani ima na primer poseben Oddelek za ARS. Mediacije pa vsi sodniki še niso povsem sprejeli. Največjo oviro za uporabo civilne in družinske mediacije na sodišču predstavlja pomanjkanje sredstev. Kljub temu stranke mediacijo prepoznavajo kot pomembno in so zanjo pripravljene plačati.

Poleg sodišču pridružene mediacije, poznamo tudi zunajsodno mediacijo, ki je najbolj prepoznana na družinskopravnem področju, veliko se je uporablja tudi na dedno pravnem področju. Mediacija je bolj razširjena v sporih, ki zadevajo osebne odnose. Na gospodarskem področju je mediacije najmanj in tožbe ostajajo na prvem mestu, saj podjetja možnosti alternativnega reševanja sporov nimajo zapisane v pogodbi. Z ozaveščanjem poslovnega sveta o vključevanju alternativnega reševanja sporov v pogodbe ter z državno spodbudo za uporabo mediacije v gospodarstvu in pri fizičnih osebah, lahko preventivno vplivamo na zniževanje sodnih postopkov.

Eden izmed preventivnih ukrepov je tako imenovana **zgodnja nevtralna ocena spora**, ki se je razvila v ZDA v 90. letih prejšnjega stoletja. Le-ta je ena izmed prvih alternativ sodnim postopkom, iz nje pa se

je razvila tudi mediacija. Idealen postopek reševanja sporov, ki bi bil primeren za vse situacije, ne obstaja. Predno izberemo primeren postopek za reševanje spora (mediacija, conciliacija, arbitraž, kombinirani postopki, med-arb, arb-med, zgodnja nevtralna ocena spora), ki bo v dani situaciji zadovoljiv za vse stranke v sporu, je potrebno narediti analizo konflikta. Zgodnja nevtralna ocena spora se je začela uporabljati tudi v Sloveniji in ima dobre možnosti, da bo v prihodnosti postala del postopkov alternativnega reševanja sporov tudi na sodiščih. Primer dobre prakse so ameriška sodišča, ki ponujajo široko paleto ARS postopkov. Nekateri postopki so bolj svetovalne, drugi posvetovalne, tretji razsojevalne narave.

Rešitev za povečanje števila mediacij je promocija le-te, saj njen obstoj v slovenski javnosti še ni dosegel zadovoljive prepoznavnosti. Javne razprave, diskusije ter izobraževanje so najboljši načini ozaveščanja o pomembnosti in prednostih alternativnega reševanja sporov. K večji prepoznavnosti pripomore vedno bolj razširjena vrstniška oziroma šolska mediacija, ki podaja tehnike za upravljanje konfliktov na področju osebnih odnosov. Na akademski ravni pa k razvoju tega področja pomembno prispeva **Evropska pravna fakulteta, ki je kot prva v Sloveniji uvedla magistrski program Alternativno reševanje sporov.**

Z leve proti desni: prof. dr. Peter Jambrek, dr. Tanja Pia Metelko, mag. Gordana Ristin, ga. Katarina Kresal, g. Aleš Zalar, prof. dr. Oliver C. Ruppel.